

FOR
Freedom
AND
Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., MONDAY MORNING, AUGUST 23, 1948

LETO L. -- VOL. L

NO. 165

VESTI IZ SLOVENIJE

ARMADA V ROKAH KOMUNISTOV.

Pomemben je bil govor generala Rankoviča na petem komunističnem kongresu. Govor je pokazal, kako se komunisti trudijo, da bi imeli vedno na svoji strani armado, Rankovič je dokazoval, da je blizu 90% aktivnih oficirjev članov komunistične stranke. To razmerje se še zboljšuje, ko vstopajo v arma-

do novi oficirji. Ti so vsi 100% pristaši stranke. Tudi med onimi oficirji, ki še niso pravi člani stranke jih je mnogo, ki so kandidirali in čakajo na sprejem.

SOLANJE KOMUNISTOV.
Isti govornik, ki je vrhovni šef Ozne, je pripovedoval, koliko se trudijo, da bi svoje člane

(Dalje na 3. strani)

Med Slovenci po svetu

IZ ITALIJE

Z ladjo "Sturgis" je odpravljeno koncem julija 382 naših ljudi v Argentino. Par desetih jih je odšlo tudi 10. t. m. in okrog 20. t. m. jih gre spet nekaj. Tako smo od starih beguncev v Italiji ostali le še redki. Ti pa toliko bolj nestrpno pričakujejo kdaj bodo mogli oditi. Nekaj jih je prijavljenih za USA, pa ameriške komisije še ni. "Domovino" čitamo v vseh taboriščih in smo vam hvaležni zanjo. — Janez Dolšina, Rev. Rim.

Iz Brazilije:

Srčna in ponovna vam bodi zahvala za dokaj redno pošiljanje Ameriške Domovine. Precejšnje število Slovencev je v zadnjem času šlo mimo Rio de Janeiro v Argentino, lansko leto sem imel priliko govoriti z nekaterimi, letos pa ne. Brazilski vlada zelo težko dovoljuje, da bi tak potniki izstopili. Pred par dnevi sem dobil poročilo od dr. Blatnika iz špitala, da se bo nekaj beguncev napotilo v Brazilijo. Pozdravlja Vas Alojzij Zver, Colegio Salesiano Santa Rosa, Niteroi (Est. do Rio), Brasil.

Vojaški šefi U.S.A. se posvetujejo

Washington. — Federalni tajnik za obrambo Forrestal, je sklical konferenco vseh šefov generalnih štabov USA v zavod za vojno mornarico v Newport, R. I. Voditelji naše obrambne sile bodo poslušali poročilo generala Hoyt Vandenberg, ki je prispel iz Evrope in je prinesel zadnje podatke o kritičnem položaju v Berlinu in Nemčiji. Državni tajnik Forrestal sam bo poročal o zadnjih razgovorih s kanadskimi oblastmi o skupini obrambi kontinenta. Istotako vrhovni vojaški šefi razpravljajo o napredku vseh obrambnih priprav USA in orazvoju atomskega napadalnega in obrambnega orožja.

Trl na dan

Čudno, v tovariških listih (ne tukaj ne tam) ne vidimo že dolgo več feldrufa: smrt fašizmu, svoboda narodu! Kaj je? Ali ni več fašistov, ali pa tovariši zdaj molče priznajo, da je narod doma vkovan v verige?

Ludvik Medvešek, častivec Titov, že poroča iz Jugoslavije. Ne vidimo pa, da bi klical svojim tovarišem v Ameriki: pridite, bratci, v Titovino, kjer je svega i svašta.

Ludvik je tudi pozabil omeniti v svojem poročilu, če so doma že začeli zidati otroško bolnišnico, za katero so "napredni" skolektali po Ameriki lepe tisočake.

Usmilite se beguncev invalidov in bolnikov

Zeneva. — Zastopnik Norveške dr. Karl Hambro je govoril pred ekonomskim in socialnim odborom Zveze narodov o strašni usodi, ki čaka okrog 200 tisoč beguncev, ki so ali bolni ali invalidi ali ostareli ljudje, ki jih nobena država ne sprejme. Dr. Hambro je povdaril, da članice Zveze narodov ne izpolnjujejo svojih dolžnosti napram mednarodni organizaciji za begunce. Vlade gledajo begunsko vprašanje s svojega lastnega poslovnega interesa in stališča, ne pa s stališča ubogih ljudi, ki so prišli brez svoje krivde kot žrtve vojnih in političnih razmer v nesrečo. Za teh 200 tisoč beguncev, ki jih doslej nobena država ne sprejme, je treba najti posebno rešitev, da ne bodo obsojeni, da bi ostali zapuščeni v Nemčiji. V Nemčiji ostati ne smejo. Nemci so jih sovražili in del tega sovrašva je še vedno živ na obeh straneh.

Večjo podporo za begunce je zahteval tudi Harry Rosenfield, zastopnik USA. Treba je pospešiti razselitev beguncev in jo izvršiti na človeški, dostojen način. Ljudje naj svobodno gredo kjer mislijo, da bodo mogli živeti, bolniki pa deloma tja, kjer imajo svoje, ki bi jih mogli vzdrževati. Za druge bolnike in invalide je treba organizirati mednarodno ustanovo, kjer bi mogli živeti. Sovjetski delegat je napadal posebno Združene države, da nekaj drugega delajo, nekaj drugega govorijo. Skliceval se je na sedanji zakon o naselitvi beguncev v Združenih državah in navajal kako težke pogoje morajo izpiniti tisti, ki bi se hoteli v Združenih državah naseliti.

NOVI GROBOVI

Frank Šilc
Po daljši bolezni je preminul na svojem domu na 19703 Kildeer Ave. Frank Šilc, star 42 let. Tukaj zapuša soprogo Jennie, rojeno Šilc, hčer Cynthia, pastorko Sophie Gorše, mater Marjeto rojeno Mihelič, sestri Mary, ki je njegova dvočlanka in Frances omož. Plemel in več sorodnikov. Rojen je bil v Clevelandu in je bil zaposlen pri Joy Mfg. Co. Bil je član dr. Bošnjarij — Dvor Baraga št. 1317. Pogreb se vrši v sredo jutraj v Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152. cesti. Čas še ni določen.

Anton Ule

V Lorainu, O. je umrl 10. avgusta dobro poznan rojak in zidarski mojster Anton Ule, star 72 let. Bil je več let težko bolan. Doma je bil iz Begun pri Cerknici, v Ameriki je bil 45 let in član Slovenske dobrodelne zveze.

V Lorainu zapuša ženo Mary, ki je tudi že dlje časa bolna, dalje zapuša dva sinova, Jova in Maxa ter hčer Angelo poroč. Dillon v Minnesoti, brata Franka, ki je farmar v Pittsville, Wis. Naj pokojno počiva v ameriški zemlji, preostalom sožalje.

Tovori ameriške vojne opreme v Angliji

London. — V Liverpoolskem pristanišču se je vsidrala tovarna ladja Združenih držav, ki je pripeljala veliko množino trakov, jeepov, ambulanc in tovornih avtomobilov za bombe. Dve nadaljni ladji pričakujejo v par dneh.

Vodje komunistov pred sodiščem

New York. — Zvezni sodnik Harrold Medina je zastopniku dvanajstih komunističnih voditeljev, ki so obtoženi, da so delali v zari, ki naj bi s silo zrušili vlado Združenih držav dovolil, da sme svoje navedbe in obrambne predloge predložiti sodišču do 27. septembra. Zagovornik je zahteval še 90 dni odloga čez, da bo napadal ustavno veljavnost takozvanega "Smith akta," to je zakona, ki je bil sprejet leta 1940 in na podlagi katerega so komunisti obtoženi. Sodnik je tak predlog zavrnil in utemeljil, da bi nepotrebno odlašanje dalo obtožencem še več časa, da bi delali prav to radi česa, da so obtoženi. "Če jih pustimo še dolgo," je rekel sodnik, "bodo pa res zrušili našo vlado."

Nočejo odgovarjati kongresnemu odboru

Washington. — Odvetniki Pressman, Abt in Witt so bili klicani pred odbor za preiskavo komunističnega podtalnega dela v Združenih državah. Zaslani so bili za zaprtimi vrati. Zanimali so vse obtožbe, da so oni bili člani komunističnega delovanja po letu 1930. Sicer pa so zavrnili, da bi dali kakršnekolikoli izjave. Niso hoteli odgovarjati na vprašanje ali so bili kdaj člani komunistične stranke, ali so kdaj bili člani podtalnih združenj, ali so pomagali pripravljati komuniste in levičarje na važno mesto državne uprave, ali so dajali komu kakve važne državne tajne in na vsa druga vprašanja, ki so jim bila stavljena. Sklicevali so se, da po ustavi niso dolžni odgovarjati.

Farmarjem, poročenim in duhovnikom ne bo treba k vojakom

Washington. — Predsednik Truman je podpisal dekret s katerim se izvezajo od obvezne vojaške službe poročeni možje, farmerji, možje ki morajo skrbeti za družinske člane. Izvezajo se duhovniki vseh ver in bogoslovci, odloga pa se obvezna služba visokošolcem, ki redno polagajo izpite, znanstvenikom in takim, ki so nujno potrebni v narodni zdravstveni službi. Uradniki, ki so v javnih službah, člani kongresa, člani zakonodajnih zbornic v poedinih državah so tudi izvezti.

Borba med demokracijo in boljševizmom na Koreji

Washington. — Rusija bojkotira novo vlado v južni Koreji. Novo vlado sta priznali vladi Združenih držav in Kitajske. Predsednik Truman je imenoval John J. Muccio, iz Rhode Islanda za posebnega poslanika Združenih držav pri vladi Koreje. Novi poslanik bo imel položaj ambasadorja. V severnem delu Koreje, ki ga upravlja Sovjetska Rusija, bodo volitve po komunistično boljševiškem načinu prihodnji mesec. Sovjetska zveza se bo borila proti priznanju vlade v južni Koreji tudi pred Zvezo narodov.

Lomakin odhaja

New York. — Ruski konzul Lomakin je že rezemiral mesto na ladji, ki odpotuje 23. avgusta za Švedsko.

Komunisti v Berlinu pripravljajo udar

Berlin. — Sovjeti pripravljajo politično razpoloženje berlinskega prebivalstva za to, da bi z udarom prevzeli vso oblast nad celim mestom. Sovjetski komandant general Aleksander Kotikov se je začel podpisovati kot "Komandant mesta Berlina." Zunajje ministrstvo iz Moskve dirigira politično organizacijo komunistične stranke v mestu. Po teh naročitih in direktivah je iz skupne stranke, ki sta jo ustanovili komunistična in socialdemokratska stranka izključenih že 50% socialistov. Vse važnejše pozicije v stranki prevzema izključno le komunisti. Komunistična stranka javno razširja, da bodo komunisti uporabili revolucionarne metode, da zgrabijo za oblast, zakonito ali nezakonito. V letkih pravijo, da bodo nekega dne skupno s sovjetskimi okupacijskimi silami šli preko Elbe in zavzeli Berlin brez ozira na vse ovire, naj bo kdorkoli tam, ki je nasprotnik komunizma in sovjetskega sistema.

Stadion "Babe Ruth"

Batimore. — Mestna občina bo zgradila tu nov stadion v vrednosti 7 in pol milijonov dolarjev. Stadion se bo imenoval Babe Ruth stadium v počastitev umrlega šampijona baseball igre.

Marshall je spdil sovjetskega konzula z USA

Washington. — Federalni tajnik Marshall je v ostri notii odgovoril Sovjetom, da ameriška policija in uprava nista v zadevi učiteljice Kasenkina in Samarinova storili nič takega s čemer bi se kakorkoli pregrešili proti mednarodnemu pravu o zaščiti diplomatov in diplomatskih zastopstev. Ugotavlja, da je bilo postopanje v vseh področjih korektno in pravilno. — USA je pa pripravljena nuditi zatočišče in zaščito ruskim učiteljem dokler jo bodo

TOČEN POPIS JUGOSLOVANSKEGA "MARŠALA" TITA

Budimpešta. — Podpredsednik vlade Matija Rakoši, šef madžarskih komunistov, je napadel režim maršala Tita kot "gangstersko vodstvo", ki je "zavleklo Jugoslavijo v terror, narod v mučeništvo in preko preganjanja v katastrofo."

Sovjeti bojkotirajo tudi Mednarodni Rdeči Kríž

Stockholm, Švedska. — Sovjetska unija in države za železno zavezo bojkotirajo 17. svetovno konferenco Rdečega križa, ki se vrši v Stockholmu. Pravijo, da ne sodelujejo zaradi tega, ker sodeluje Španija. Predsednik ameriškega Rdečega križa je povdaril, da ni nobenega razloga, da bi se Španija izključila, ker je članica ženevske konvencije. Edina dežela, ki je poslala svoje delegate in ki se prišteva pod rusko sfero vplivnosti, je Finska. Konferenco bo začel prestolonaslednik Gustav Adolf, razpravljalo pa se bo na konferenci o tem kako zaščititi civilno prebivalstvo v bodočih vojnah in kako preprečiti, da bi sovražne stranke med vojno jemale talce in jih zadrževale v koncentracijskih taboriščih.

MAJ JE TUKAJ DOBRO. ZATO SI PRI VSAKI PRILEKI SPOMNIŠO NA BEGUNCE

Razne drobne novice iz Clevelanda in ta okolice

Bombe v Clevelandu

Če bo šlo tako naprej, bo naše lepo mesto, ki se je ponašalo, da ima urejeno javno varnost, redke nesreče, redka zločinstva in nasilja, kmalu razpito kot gangstersko gnezdo. Imeli smo proces, ki je pokazal korupcijo policijskega uradnika, razburjajo nas stalni napadi na mirne pešce, zlasti žene po ulicah, ki jim roparji pobirajo male denarce, ki jih imajo v svojih torbica, prometne nesreče iz napazljivosti in neumne predrznosti se množe. Sedaj pa smo doživeli še napad z bombami na tujo lastnino. V nedeljo zjutraj sta eksplozirali bombi v hišah na 9717 North Boulevard N.E. in 2225 E. 81 cesti. Eksploziji sta pršli v razdobju 12 minut, tako da policija sodi, da je atentata napravila ena in ista oseba v obeh slučajih. Prva hiša je last Mr. Carr-a, councilmana 17 varde, druga pa Mr. Busret Matheus-a, bivšega policijskega uslužbenca. Policija je izvršila obširno preiskavo, pa se še ni našel storilec. Obe hiši sta zelo poškodovani, pa tudi sosedne hiše imajo pobita okna in so utrpeli manjše poškodbe. Človeških žrtev ni bilo.

Druga obletnica

V spomin druge obletnice smrti Martina Snider-Zuidarsta se bo brata sv. maša v torek zjutraj ob 7:15 v cerkvi sv. Vida.

Vse najboljše k godu

Jutri bo god sv. Jerneja. Msgr. B. J. Ponikvarju in vsem, ki nosijo ime tega svetnika, želimo vse najboljše k njih godu.

Važna seja

Zastopniki kluba društev Slovenskega doma na Holmes Ave. bodo imeli važno sejo jutri ob 8 zvečer. Vsi so prošeni, da se gotovo udeležijo.

Prijazen obisk

Iz Eveleth, Minn. so nas obiskali sledeči rojaki: Mr. in Mrs. Frank Sečnik in sin Frank, Joseph Skinner, stavebnik in mestni odbornik v Evelethu ter Francis Cherne, ki je po poklicu monter. Pripeljali so se na obisk k družini Mr. in Mrs. Joseph Dolenc, 1131 E. 63. St. Danes odpotujejo zopet proti domu.

Rojenice

Pri družini Mr. in Mrs. John J. Trinko Jr., 1122 Ansel Rd. so se oglasile rojenice ter jim pršile za spomin krepkega sinčka, prvorojenca. Materino dekljsko ime je bilo Olga Sivic. S tem je postal prvi stari ata Anton Sivic iz 5698 Carry Ave. Čestitke!

Noči naseljenci

Za stalno sta se naselila v naši metropoli Mr. in Mrs. Jerry Marsich iz Chisholm, Minn. Kupila sta si hišo na 1249 E. 59. St. Prej so bili tukaj že njiu otroci, dva sina in tri hčere. Tako je zdaj vsa družina zopet skupaj v našem lepem mestu.

Za izmenjavo vseh vojnih ujetnikov

Tel Aviv. — Vlada Izraela je predlagala, da naj Arabci in Judje izmenjajo vse vojne ujetnike. Zastopniki judovske vlade so pripravljani, da se stanjajo pri posredovalcu Zveze Narodov, da sporazumno izdelajo podrobnosti za izvedbo tega predloga.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor)
 8117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROCNINA

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.
 Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

1948	AUGUST	1948
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

SUBSCRIPTION RATES
 United States \$8.50 per year;
 \$5 for 6 months; \$3 for 3 months.
 Canada and all other countries outside United States \$10 per year, \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 165 Mon., Aug. 23, 1948

Sovjetska afera se je spremenila v sovjetsko blamažo

Nehote in proti vsem svojim nameram sta sovjetski ambasador in generalni konzul v New Yorku najkrepkeje potrdila razkritje, da v Združenih Državah deluje močna komunistična mreža prevratnikov in vohunov. Potrdila sta, trditve, da se sovjetski ljudje, ki uživajo gostoljubnost naše države, ne omejujejo samo na opravke najnesramnejše špijonaže, podkupovanja in izrabljanja tukajšnjih komunistov in njihovih sopotnikov, ampak si dovoljujejo tudi teroristična dejanja pred očmi ameriške policije.

Porazne ugotovitve new-yorkske policije in izjave učiteljev Samarina in Kosenkinove, kažejo nedvoumno, da sta se oba sovjetska diplomata osebno vdeleževala ugrabitve Kosenkinove potem, ko sta že vedela, da se ne želi vrniti v Rusijo, jo zaprla na konzulatu in hotela dobiti od nje izjavo, ki naj bi potrdila vse njune laži proti ameriški policiji.

Nenadni skok Kosenkinove skozi okno na tlak in nepričakovano dejstvo, da je doslej ostala pri življenju in dala svoje kratke izjave, sta prepričala, da bi se intriga posrečila v polni meri. Amerika ima sedaj v rokah dokazne svojega pravičnega postopanja oziroma, dokazuje, ki kažejo, da ameriška policija ni napravila nobene druge napake kakor kvečjemu to, da je premilo in preveč v rokavicah postopala s prizadetimi komunističnimi funkcionarji in njihovimi pomagači.

Teško in kritično zdravstveno stanje Kosenkinove sicer nudi nekaj priložnosti zopet, da more sovjetski generalni konzul ponavljati stare laži in fabricirati nove ali prav po sreči mu ta stvar ne gre. Dočim so najprej sovjeti trdili, da je Kosenkinova po nesreči padla skozi okno, sedaj generalni konzul postavlja čudovito izmišljotino, da se je vrgla skozi okno v smrtonosen skok sicer namenoma ali ne iz strahu pred sovjeti ali zato, da bi ušla iz zapore na konzulatu ampak — čujte in strmite — zato, ker se je bala ameriške policije in Belih Rusov, ki sploh niso mogli na konzulat, pa naj bi bil še tako široko odprt.

Kakor je znano, imajo diplomatska zastopstva po mednarodnem pravu posebno zaščito. Oni so v nekem oziru nedotakljivi. Oblasti države, v kateri služijo, jih ne smejo aretirati niti drugače kratiti njihove prostosti, razen če jih zalotijo pri sami izvršitvi kakega navadnega kriminalnega dela. To ni bil slučaj. Poleg tega so poslopja in prostori, v katerih imajo diplomatska zastopstva svoje urade, nepristopna za policijske organe domače države v tem smislu, da domača policija v teh prostorih ne sme voditi nikake uradne preiskave in ne sme v teh prostorih nikogar aretirati.

Vse to je znano navadnim državljanom. Še bolj pa je seveda bilo dobro in do podrobnosti znano Kosenkinovi, ki je bila uradnica sovjetskega poslanstva in je tozadevno bila posebej poučena kakor je vsak diplomatski uradnik. Če bi poprej nič o tem ne vedela, ji je nedvomno bilo to podrobno dopovedano takrat, ko so jo odvedli na sovjetski konzulat. Saj je sovjetski konzul to sam povedal, ko je ponovno trdil, da je odpeljal ženo na konzulat zato, "da jo reši pred beloruskimi in ameriški priganjalci."

Ameriška policija in vse oblasti so med tem tudi na delu pokazale, da hočejo kljub vsemu najtenkovestneje spoštovati nedotakljivost konzularnega urada. Ko je bilo treba dostaviti odtok, s katerim se poziva Kosenkinova na sodišče in k pričevanju, niso poziva dostavili njej, ampak konzulu in ko je on odklonil, da bi učiteljci dovolil, da bi tak poziv sprejela in se mu odzvala niso ameriške oblasti storile — nič ampak potrpežljivo čakale kaj bo. Kosenkinova je torej bila pred Amerikanci na konzulatu tako varna kolikor sploh more biti človek varen na tem svetu. Imeli so jo v rokah sami sovjetski uradniki, ki bi jo bili lahko vsak čas prepeljali zopet na sovjetsko ladjo, ki zopet uživa tudi popolno zaščito, enako kot sovjetska zemlja sama.

Učiteljica Kosenkinova ni kak boječ otrok, ki vsega tega ne bi vedela in resno ocenila, ampak 52 let stara, izobrazena žena, ki pa je pred padcem in po padcu prav preprosto povedala, da se je bala samo tega, da bi jo sovjeti tako odvedli kot so pred leti njenega moža, in da je zato, ker so jo na konzulatu tako temeljito stražili, ni mogla za svoje rešitev storiti nič drugega, kot napraviti smrtno nevaren skok skozi okno.

Če bo Kosenkinova ozdravela, bomo verjetno izvedeli še kaj več zanimivih podrobnosti o njenem obupnem boju, da se osvobodi.

Gotovo je, da če bo ona sama svobodno izrekla le trohico želje, da bi rada šla nazaj na konzulat ali pa v sovjetijo, ji bo vsak ameriški uradnik samo pomagal, da bi imela srečno pot. Če pa bo ostala pri tem kar je govorila do sedaj, pa tudi ni tako kruto neusmiljenega človeka v Ameriki, da ne bi vse storil v njeno zaščito.

Nastaja pa drugo vprašanje. Upira se zdravemu razumu in poštenemu mišljenju, da bi uradniki tuje države v

Ameriki, ki uživajo, pa tako grobo zlorabljajo diplomatsko zaščito, še nadalje mogli tu ostati in neovirano vršiti svoj posel. Kakor je znano ameriški diplomatski uradniki v Moskvi morajo živeti pod stalno kontrolo tajne sovjetske policije. Oni morejo potovati po svetljati samo kadar zato dobe posebno dovoljenje. Uživajo na splošno neprimerno manjše privilegije kot pa sovjetski in vsi drugi diplomati v Ameriki.

Naša administracija bo samo zadovoljila želji vseh poštenih ljudi, če bo zahtevala, da taki diplomati, ki delajo tu notorno škodo, zginejo iz Amerike in če bo poskrbela, da v bodoče nihče ne bo mogel zlorabljati naše gostoljubnosti in nikomur ne bo mogel omejevati osebne svobode na ameriških tleh.

BESEDA IZ NARODA

Naš prvi obisk v Zed. državah

Guelph, Canada. — Naše počitnice so pri kraju. Ker je bil krog naših znancev in gostiteljev prevelik, se ne moremo zahvaliti vsakemu posebej, zato naj bodo te vrstice v zahvalo vsem, ki so pripomogli, da smo kratak čas naših počitnic tako lepo preživeli.

Cleveland nas je sprejel z dežjem. Slab začetek, dober konec, smo se tolažile. In res je bilo tako. Odnese smo toliko lepih vtisov, da jih ne bomo nikoli pozabile.

Veseli smo se že naprej, da bomo mogle pozdraviti našega nadpastirja dr. Rožmana. Potem, ko smo pozdravile g. dr. Kreka v uredništvu "Ameriške Domovine" in si ogledale tiskarno ob razlagi prijaznih gg. urednikov, smo se v spremstvu gg. dr. Kreka in Debeveca odpeljale na stanovanje našega prevzišnega. Pozdrav in pogovor je bil kratak, toda pristen. Obljubili so nam, da nas v Kanadi obiščejo, ko enkrat dobijo naslove vseh novih pri-sejencev. Veseli smo, da so prevzišeni, ki tako ljubijo svoj narod, našli nov dom v mestu, kjer imajo okoli sebe tako veliko slovensko družino.

V tem času smo tudi prvič po sedmih mesecih slišale pridigo v domačem jeziku. Teh tukaj zelo pogrešamo. Z našo angleščino nismo še tako daleč, da bi vse razumele, zato se nam je zdel pridiga g. Gabrovšiča kot daljni odmev iz Spittala.

En teden je vse premalo, da bi si mogle ogledati vse zanimivosti tako velikega mesta kot je Cleveland. Vendar je znala naša vodnica gd. Pepca Klančarjeva tako mojstrsko razdeliti čas, da je vsaka prišla na svoj račun. Ogledale smo si muzej in Jugoslovanski kulturni vrt ter napravile par posnetkov. Mesto samo smo si ogledovale takrat ko je najlepše — ponoči, v morju luči in svetlobnih reklam, tedaj ko potihne živahno vrvenje po širokih cestah.

Mladini pač ni zamere, če je radovedna kako vozijo zrakovplov in električni avtomobilčki v Euclid Beach parku, saj sta nas dolga vojna in begunstvo prikrajšala tudi za take nedolžne zabave.

V začetku se nismo mogle načuditi prijaznosti in gostoljubnosti naših rojakov. Prve dneve ni prišlo do prave prisrčnosti z naše strani, ker so nas dolga tri leta med neprijaznimi tujci naredila nezaupe. Hitro pa smo spoznale, da nam med temi ljudmi hinavščine ni treba iskati. Še prav posebno je prišlo to izraza ob slovesu. Zdelo se nam je, da nam hočejo s svojo prijaznostjo in dobroti iztrgati iz srca vse grenke spomine na dolgo pot od doma preko Ljubela do vetrinjskega polja in na tri leta življenja v revnih barakah v pomankanju, strahu in negotovosti. Veliko so izvedeli o tem iz časopisov, sedaj pa so imeli pred seboj žive priče, ki jim ni bilo treba lagati in pretiravati o zlobnosti komunistov.

Kakor že omenjeno, smo se kretale med samimi Slovenci. Življenje nas je naučilo opazovati, tudi tukaj smo na široko odprle oči. Z veseljem smo ugotovljale, da je med našimi rojaki, zlasti starejšimi, še dosti narodne zavednosti in vere. V hiši ge. Frances Orazmova, katere gostje smo bile večkrat, kakor tudi njih hčera poročenih Novak, Zakrajšek in Ambrožič, smo doživele toliko pristne domačnosti, da nas je v resnici prevzelo. Omenjena gospa je že 50 let v Ameriki, pa je naučila vse svoje otroke, vnuke in vnučkinje slovenskega jezika.

Ne smemo pozabiti, da smo odnesle iz Clevelanda majhen zaklad. G. Kollander nam je odpustil nekaj slovenskih knjig, katere so za nas tukaj neprecenljive vrednosti. Prav tako tudi par ilustriranih zvezkov Slovenije z angleškim komentarjem, da bomo mogle pokazati Kanadčanom, kako lepa je naša domovina. Še prav posebno smo bile vesele lepih barvnatih slik: slovenske dekline v narodni noši se dečo na "ganku," po katerem se vije rdeč nagelj. Obesile jih bomo v naše stanovanje, da bodo vsi videli, da so zagorela ličica, delovne roke, dehteči rožmarin, nagelj in roženkraut najlepši okras slovenskega dekleta.

Slovenci smo po svoji naravi veseli. Tudi me ob naših obiskih nismo štedile z glasovi. Kamor smo prišle se je kmalu razlegal smeh in pesem; melanholična in žalostna, prešerna in poskočna, kakor je zahteval kraj in ljudje. G. Grdina, s katerim smo se zadnji večer pozdravile in posloville obenem, je ujel par pesmi tudi na plošče.

Ob zaključku se še enkrat prav iz srca zahvalimo vsem že gori omenjenim, dalje gospej in gospodu Mišmaš, Albertu in Vlaši Amigoñi ter vsem, katerih imen nismo navedli. Pozdravljamo vas vse z željo, da se tudi me enkrat pridružimo vaši mali Sloveniji v Clevelandu.

Hvaležne: Tilka Triller, Ančka Bergant, Zofka Klančar in Zinka Jerančič.

Novice z Willarda

Willard, Wis. — Ogenj je uničil hlev in ker je bilo poleg tudi poslopje za seno, je zgorelo tudi vse seno Johnu Rovtar "Happy." Sprva so mislili, da se je morda še neposušeno seno vnelo, a pozneje se je izkazalo, da so ogenj povzročile iskre iz traktorja. Ko je čez par dni vozil njegov sin domov voz naložen s senom, je naenkrat zapazil, da se je seno užgalo. Zgorelo je seno in voz in tudi imenovan sin je dobil hude opekline, ko je z veliko težavo odpeljal traktor od gorečega voza.

Naš č. g. Father Bernard si je radi rahlega zdravlja vzel za nedoločen čas počitnice. Sedaj je v Lemontu, Ill., nadomestuje ga č. g. Father Odilo, ki je pred kratkem prišel iz domovine oziroma begunstva in nam ve veliko povedati, kako so postopali z begunci in kako je na čudežen način ušel smrti — ustrelitvi. V tem kratkem času, odkar je Father Odilo pri nas, se je že vsem priljubil. Ob tej priliki naj vam tudi povem, da bomo imeli v nedeljo 29. avgusta cerkveni (farni) bazar. S prodajo tiketov je šlo vse tako kot še

nobeno leto poprej. Skoro bi jih zmanjkalo. Na ta bazar ste vabljeni vsi od blizu in daleč. Zagotovljeno vam je, da bo vsem in z najboljšim postrežen. Opoldne (po drugi maši) bo kosilo "dinner."

Le pridite, saj veste, da willardske žene in dekleta znajo pripraviti vse tako "fajn," kot morda nikjer drugje tako.

Imeli bomo tudi sv. misijon. Čas se ni določil. Tudi prevzišnega gospoda škofa ljubljanskega, dr. Gregorij Rožmana bomo povabili. In če se bo odzval tudi Mr. Anton Grdina iz Clevelanda in nam pokazal nekaj premikajočih slik, bo tudi on med nami. . .

V Ameriški Domovini sem čital, da so imeli v Clevelandu toliko dežja kot že več let ne. Pri nas pa, že 29 let, odkar sem tu na farmi, ni bilo tako malo dežja kot letos. Če nam Bog v kratkem ne pošlje kaj dežja, se bo še to posušilo. Pa drugič še kaj več. Pozdravljeni.

Ludwig Perushek, zastopnik.

Kako je v Sloveniji

Cleveland, O. — Mrs. Lojzka Čebular iz Lucknow Ave., Cleveland, O., je dobila od svoje nečakinje sledeče pismo:

Draga teta!

Prav lepo vas pozdravim in vam sporočam, da smo prejeli paket sredi julija. Vsi ne morete misliti, kako smo ga bili veseli. Večkrat sem vam že pisala, pa ni bilo nobenega odgovora. Ne vem ali ste pisma prejeli ali ne in kaj je bilo temu vzrok, da nič ne pišete. Ne morete si misliti, kako so bili mama veselji kave, saj jih še samo ta pokonci drži. Tukaj pri nas ni še nič boljše kakor je bilo. V vsej državi se ne dobi cikorije in ne kave niti za drag denar ne. Milla nismo dobili že pol leta nobenega in premo samo s pepelom. Tudi pralne praške več ne dobimo. V začetku smo imeli karte in smo dobili vsaj za vsako osebo mali kosček mila na mesec. Letos so nam vsem kmečkim ljudem vzeli še tiste karte, tako da mi ne dobimo nič, pač pa samo uradniki. Človek se od veselja zjoka, če od kje kaj dobi.

Če bi nam Amerikanci ne pomagali, bi hodili nagi. Ob nedeljah je videti v cerkvi skoro vse v ameriških oblekah; če bi od tam ne dobili, po pravici vam povem, pa bi ne mogli iti nikoli v cerkev. Tukaj samo pobirajo, še omlatili nismo, pa smo že dobili poziv za oddajo žita. Pri nas ga moramo toliko dati, da nam ga ne bo veliko ostalo za doma, ker je bila letos prav slaba letina — skoraj vsak dan dež. Ampak oblasti na to nič ne gledajo in če bi se upirali, bi bili pa še kaznovani. Gostilne ni v vsem Mokronogu nobene več. So že vse vzeli in če se kam pelješ z vlakom, moraš vzeti s seboj za jest in za pit.

V Ljubljani so mnogim bogatim hiše podržavili. Ne vem še kako bodo z nami napravili. V Mokronogu zidajo ogromno hišo, ki se imenuje **Zadružni dom**. Vsaka oseba mora iti delat in sicer zastoj, ker imajo že vse kar določeno, koliko ur na tedni mora kdo delat. Saj so morali iti še naš ata z vozom, čeprav so že stari. Pravijo, da bodo vse spravili v to hišo, kar bo kmet pridelal, tudi vino in potem nam bodo nazaj dajali na karte. (Najbrž bodo kar vse podržavili). Lahko si mislite, kako bo potem.

Vsako leto mora vsak kmet oddati tudi govejo živino tako, da ima že skoro vsak prazen hlev. Pri nas imamo 4 prašiče, a bomo morali 3 oddati državi; lahko si mislite, kako zabelje no bomo jedli. Kdor pa hodi delat za Zadružni dom, pravijo da udarniško dela. Med nami je že mnogo ruskih besed, tako da se ravnamo že kar po ruskem sistemu. — Mokronoške graščine ni več, so jo požgali in zravnali. Ravno tako so napravili z Rakovniško pri št.

NAŠA MICKA IMA TUD BESEDO

Zadnji teden je pričeljal pet senič v naš ofic. Pet slovenskih brhkih deklet, takih, kot bi v enem dnevu zrastle. Josie Klančarjeva nam je pripeljala pokazat četrto naših deklet iz Kanade. Komaj so stopile v ofic, pa že vse vame:

Rupertu, z Dobom in sploh z vsemi graščinami. Grofje so se razbežali po svetu, njih zemljo pa je vse vzela država. Trgovino so že skoro vse podržavili. V Mokronogu sta dve in obe državni. Peka ni nobenega nikjer. Mesa se ne dobi nikjer. Tudi na veliko nedeljo nismo imeli govejega mesa. Samo uradniki in delavci ga dobijo, pa še ti jako malo (10 dek na teden za osebo). Moko tudi dobe samo kornuzno. Res ne vem, kam vse denejo, ko nam tako pobirajo, plačajo pa skoraj nič. Vse gre skoraj napol zastoj. Ne vem kaj bo, zima se bliža, pa vsi smo bosji. Čevlje se težko dobi in še tisti so na vezane cene, to se pravi v zameno za žito, pa ga noben ne more dati, ker ga preveč vzame država. Prav tako je tudi za drugo blago. Kaj bo, če bo šlo tako naprej???

Najbolje bi menda bilo, če bi kmečki ljudje kar vsi pomrli. Belega kruha naša država pa sploh ne pozna. Dake imamo pa tako velike, da včasih ni bila vsa vas toliko vredna, kolikor jih ima sedaj samo en kmet za plačat. Morda boste rekli, da samo jamram, ampak vse to je res, kar vam pišem. Če bo kdaj kaj bolje, vam bom pa drugače pisala.

Bog vam plačaj za vse, kar ste nam poslali. Prisrčno vas vsi pozdravljamo in še posebno jaz, vaša nečakinja M. in moj mož.

Obisk v Clevelandu

Minneapolis, Minn. — Podpisani in moja soproga sva prišla 2. avgusta ob šestih zvečer v Cleveland ali bolje rečeno v "ameriško Ljuljano." Na postaji so naju že pričakovali moji bratje in njih sinovi. Komaj sva prišla gori po stopnicah, ko naju naenkrat obstopijo in lepo slovensko pozdravijo. In kako tudi ne, saj se nismo videli že 47 let. To so Mike in Nick Tomc.

Draga brata in vajine družine, nikdar vas ne bova pozabila in ostala vam bova hvaležna za vse, kar ste za naju storili ob priliki tega obiska, in ko ste naju tako prijazno sprejeli in tako lepo postregli. Bog vam plačaj vsem skupaj! Seznanila sva se tudi z Mr. Grdinom, ki naju je naslednji večer tudi kazal slike iz stare domovine. V nedeljo, 8. avgusta, pa naju je Father Vic Tomc peljal v Collinwoodu, kjer smo bili tudi pri sv. maši, katero je daroval prevzišeni g. škof dr. Gregorij Rožman. Slišali smo slovensko pridigo in slovensko petje, katerega nismo slišali že 47 let. Prav lepa hvala Father Tomcu, ki nam je pozneje razkazal tudi cerkev sv. Vida in šolo. Prav lepa hvala tudi uredniku Ameriške Domovine in Mr. Grdini za prijazen pogovor. Vas vse skupaj prav lepo pozdravljamo in Ameriški Domovini pa želimo, da bi dobila dosti novih naročnikov, ker ta list v resnici zasluži, da bi bil v vsaki slovenski hiši. Bog vas živi!

John Strauss,
 819 — 2nd St. N. E.,
 Minneapolis, Minn.

"Micka, saj nam ne boš verjela, da smo prišle nalašč prav iz Kanade, da si kupimo prav take klobuke, kot ga nosiš ti."

Saj veste, da se mi je strašno dobro zdelo, ki me tako obrajajo. Našega sem pogledala, kot bi ga hotela vprašati: "No, ali jih slišiš, kako hvalijo moj klobuk! Ti si pa take počenjal, ko sem ga prinesla iz štacune." Seve, naglas mu nisem hotela nič reči vpricho drugih. Kanadčanke so mi povedale, da v celi Kanadi ne dobiš takih klobukov. Jaz že premišlujem, če ne bi prišla trgovati s klobuki. Več mi bo neslo kot njemu streči in ga prenašati.

Zelo so mi bile všeč naše dečke iz Kanade. Mislila sem si: "Ej, če bi bila jaz fant!" Še naš, ki se mu tako stvar absolutno ne spodobi več, je nekaj rrfotal okrog njih. Najraje bi mu kar tam vpricho povedala, da mu je za take nortije že odbrnkalo, ampak ker sem tako krotka in dobrega srca, sem mu pustila, naj malo pobrenči okrog cvetk, trot, trota-sti! Naj bi se jaz tako vrtela okrog kakšnih fantov, pa bi bila taka mula in šoba, da bi mu visela do pasa. Saj veste, deklički, kako je, kaj bi vam še pravila.

Ne vem, če so si Kanadčanke nakupile takih lepih klobukov kot je moj, ali ne. Če so jih, bo vse zijalo za njimi tam v Kanadi. Saj je prav! Naj se le postavijo, ki so tako zauber dekleta! Ampak, če niso v Kanadi sami trdjetje, ne bodo dolgo ledig in frej, kot smo včasih rekli. Vsaki bi privoščila njamanj milijonarja. Prav hvaležna sem Klančarjevi Jožici, ki nam je pripeljala pokazat dekleta.

Iz gornjege boste videli, dekleta, kako moramo vedno paziti na svoje slabše četrti ali, no, ja, naj bo: polovice. Kakšne polovice, neki, če smo pa me za vse pri hiši! Naj jih samo za hip izpustimo izpred oči, pa vam že katero naspilajo, da ni za nikamor. Kakor oni, o katerem ste že gotovo slišale. Čakajte, vam jo bom pa povedala, kakor sem jo slišala in ki ji verjamem do zadnje pikice, ker moške tako dobro poznam. Saj so vsi glih.

Torej primerilo se je, da je mati pisala sinu, ki je bil v službi v drugem mestu. Vsešla se je, vzela pero v svojo desno roko, ga pozdravila čez hribe in doline in zapisala:

"Preljubi moj sin! Strašno si naju z očetom razveselil, ko si pisal, da se boš oženil! Saj si nisva nič drugega želela, kot da bi se oženil in dobil kakšno krotko in dobro ženo, kakor jo je tvoj oče, če že hočem po pravici pisati. Dobra žena je dar božji. Svojemu možu pri-nese srečo, radost in veselje, kakor jutranja rosica cvetkam v gredi. Varje ga pred vsem hudim in slabim, da je sposo-tvan in ugleden mož."

Tako je zapisala ljubeča mati svojemu sinu.

Spodaj je bilo pa zapisano z drugo pisavo, malo neokretno in v vsej naglici, kakor se je videlo. Zapisano je bilo takole: "Tvoja mati je zdajle stopila na vogal po znamko, zato ti jaz, tvoj oče v naglici rečem: pamet, pamet, tepec, in ne, ženi se, ti pravim!"

Veste, deklički, takemu bi jaz rekla z eno besedo: gnida!

Saj bi še kaj povedala, pa se je naš kar na vsem lepem zmišil, da bi rad blekce na župi. Vidite, kar tako: jaz bi rad blekce, in žena mora kar vse pustiti in zamestiti za blekce. Če bi pa jaz rekla: nov klobuk bi rada, ali nove šolčke, pa bi bilo skoro treba napraviti affidavit na višjo instanco z vsemi dokazi, da sem takih stvari zares potrebna. Tako ne bo šlo, vam rečem, deklički! Enkrat se bomo zoperstavile, pa zares! Bom že povedala, kdaj bi bil najbolj pripraven čas za to.

FR. JAKLIČ:

Peklena svoboda

Povest o ljubljanski in izanski revoluciji leta 1848

"Nimaš ne očeta ne otrok!" "Imam pa žlahto! Vsi izanski so moja žlahta! Do trinajstega kolena! Molči!"

A ko se je mitničar še prekal in so mu tovariši pomagali, je Tone poveljeval:

"Sunj ga, da mu bo odleglo, in na glavo ga postavi, da bo odnjega padlo krivično blago. Primitve leblajtarje!"

In komaj je bilo povelje izdano, že so bili mitničarji v pesteh množice in zgodilo se je, kakor je velevalo povelje: postavljali so jih na glavo, da je iz žepov padalo "krivično blago", druge roke so se pa stegovale za cvenkom, ki ga je povzročal padajoči denar, in so grabile po blatu in smeteh.

Med vpitjem in grohotom se niso slišali obupni kliči mitničarjev, ki so imeli glavo tam, kjer drugi ljudje noge.

"Onega — glavnega leblajtarja primate! Ta ima blagajno, ki je napolnjena s krivičnim denarjem!" se je oglasilo povelje in Tone je pokazal onega, ki je tiščal glavo v oknu in vpil na množico, česar pa nihče ni razumel.

"Kar za vrat ga zgrabi!"

Todaj je pa tudi že bilo besedovanja konec. Okno je bilo v koscih in vsaj dvajset rok je poprijelo za železne križe v oknih, a drugi so pridrli skozi vrata v pisarno in glavni mitničar je obstal trd od groze. Pred očmi so mu potegnili denar z mize in iz blagajne, zapisnik so strgali v trenutku, potem je pa še njega zadela usoda njegovih podložnikov.

Zahreščali so stoli in mize in omare so bile v hipu brez ključev odprte.

Tako je svobodoločna tolpa naredila prosto pot na Dolenjski cesti, a zmisel njenega napora je dobil pravo vsebino. Medico je vzhajalo in navdalo šilo za nadaljnja podjetja.

Med drobižem, ki so ga zaplenili, so se dobili tudi gumbi, pipci, žebli in še kaj podobnega, kar je bilo očitno osebnostna last onih nesrečnikov, s čimer se pa množica ni hotela okoristiti.

"Knofe in pipece nazaj! Mi smo pošteni ljudje, nismo roparji. Jemljemo samo, kar je naše!"

Tako so dobili mitničarji na dolenjski mitnici povrnjeno osebno premoženje, a drhal se je zopet pognala naprej, zakaj povelje se je glasilo:

"Naprej! Na poljansko mitnico! Vse šranje dol! Leblajtarke hišice v drobnost! Naš denar pa nazaj!"

"Frajost!" je zatulila tolpa. En del je prodiral ob desnem bregu Grabna in plašil mirne bivačevce majhnih hiš, položnih ob pobočju Goloveca, drugi del je pa drl po cesti za Gradom in potem dalje ob Grabnu in kar povprek čez poljanske njive. Cilj obeh gruč je bila Mitnica ob mostu v Štepanji vasi.

In kakor se je bilo zgodilo mit-

ničarjem na Dolenjski cesti, tako se je pripetilo mitničarjem na Poljanski: samo gumbje in pipece so dobili nazaj, nobenega stola niso imeli več, da bi se bili odpočili po prestopnem strahu.

Tako je šlo naprej mimo prevrženih hišic mitničarjev, ki so stale ob stranskih potih, ki vodijo v mesto.

V imenu svobode so rušili črno-rumene pregraje in izterjali ljudsko premoženje. Četa, ki jo je vodil Tone Krivanog, je dobila nekakšen razmah. V njene vrste je prišel red, da je šlo vse nekako usmerjeno brez posebnih povelj. Njeno delo je imelo vidne uspehe in je bilo v dobi svobode nekako javno koristno, vrh tega je povzročilo mnogo smeha in grohot, da so bili ljudje zadovoljni in so nabrali drobiža, o katerem so bili mnenja, da ni ukraden.

V Ljubljani je bilo že zdavnaj polnoči, zvonovi ljubljanskih cerkva so naznanili prvo in drugo uro po polnoči, a po mestu je bilo še vse živo, veselo in glasno. Svobodoljubno občinstvo je dajalo duška svojim občutkom z besedo in dejanjem. Kolikor oken so mogli doseči, toliko so jih razbili, kar se je dalo premakniti, je bilo že zdavnaj na drugem mestu; poizkušali so splezati celo do oken v nadstropjih, tu in tam so že bombardirali okna v višavah, nastajali so preprički med občinstvom in tistimi, ki so bili pripravljeni braniti svojo las, tako da ni bilo prešerne zabave ne konca ne kraja. Tu smeh in grohot, tam jok in kletev.

Deželni poglavar grof Leopold Welsersheimb, tajni svetovavec Nj. c. kr. Veličanstva itd., ni bil čisto nič pripravljen na vse to. Slišal je bil pač, da so Dunajčani uprizorili revolucijo in je bilo nekaj vpitja v Gradcu, a da bi Ljubljani ne šli radi tega ob pravem času spat, o tem bi ne bil niti v sanjah dvomil. Sedaj je pa imel vruga! Ves dan je poslušal: "Konstitution, frajost, svoboda!" Gledališče je bilo polno milemu cesarju vdanega občinstva, ki je pelo cesarsko himno "ako kakor govori izobraženec, pa tudi v jeziku, kakor ga govori očka, ki pripelje drva na prodaj. Tako se ne more nihče pritožiti. Sedaj pa toliko grde nevalečnosti in toliko nereda, da iz vseh delov mesta prihajajo pritožbe in prošnje za varstvo.

"Prekleta sodrga!" je sikal deželni poglavar in tajni svetovavec cesarjev, ki si je na tistem domišljeval, kako dobro bi bil cesar poučen, ako bi poslušal njegove modre nasvete.

Todaj je deželni poglavar poslal naročilo županu na magistrat, naj vendar naroči policiji, da naredi red in zavaruje imetje meščanov.

Pa je izvedel, da je župan komaj odnesel glavo in da je policija brez moči. Za božjo voljo je razgrajče, prosila, naj mirujejo, pa ni nič dosegla.

Prestrašen si je segel v lase, glava se ga je še držala in je napenjal možgane, da bi porodil pametno rešilno misel.

"Dunaj ne da nič od sebe! Pa delaj! Pa vladaj! Kletih lenuh dunajski!" se je srdil gospod grof in poslal pismo poveljujočemu generalu, naj užene razgrajče z vojaštvom.

General je odgovoril, da so mu merodajna samo povelja njegovih predstojnikov. On mora skrbeti, da dobijo njegovi vojski dovolj komisa in slame, druge brige pa nima.

Welsersheimb je preklel generala in njegove nazore in je začel misliti, kam bi se skrill, ako bi se alavnemu razgrajajočemu občinstvu zaželelo njegove krvi.

1948 AUG. 1948

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV.

- OKTOBER**
- 10.—Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi banket v Slovenskem domu na Holmes Ave.
  - 16.—Društvo Sv. Kristine št. 219 KSKJ ima svojo plesno veselico v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
  - 16.—Podružnica št. 3 SMZ praznuje desetletnico svojega obstanka v Slovenskem domu na Holmes Ave.
  - 17.—Podružnica št. 25 SZZ obhaja 20 letnico obstanka z lepno igro v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.
  - 17.—Jesenski koncert društva Zvon v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.
  - 24.—American Legion's letni "Clambake" v svoji dvorani (Knausovi) na E. 62 St. in St. Clair Ave. Pričetek ob 5 popoldne.

VESTI

IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Tako je Rankovič pokazal silizloali v naukih komunizma. Komunisti so se mnogo učili od kristjanov. Kakor krščanstvo ve, da je treba pouka v veri, tako hočejo tudi komunisti svoje člane utrditi v komunistični veri ali bolje v komunističnem brezverstvu s pomočjo šole.

KOLIKO JE KOMUNISTOV V JUGOSLAVIJI. — Po pripovedovanju Rankovičevem je v Jugoslaviji 468.000 komunistov. Na 32 prebivalcev pride torej en komunist. Komunisti tvorijo 3% prebivalstva. V mladinskih organizacijah pa vzgajajo za komunizem 1.415.000 otrok in drugih mladih ljudi za komunizem. Organizirani so komunisti v 25.635 malih skupinah, celicah imenovanih. Te se gajo v vse politične, gospodarske in socialne organizacije.

MLADINSKE BRIGADE. — Kdor je prebiral našo kolono, ve, kako je vabila Jugoslavija komunistično mladino vsega sveta na delo v Jugoslavijo. Delavske mladinske brigade so prihajale na delo železnice Samac — Sarajevo iz Indije in Anglije, iz Sijama in črne Afrike, iz Francije in Avstrije. Tudi slovenske koroške in primorske brigade so prišle v Jugoslavijo. To je bila v resnici mednarodna šola za ko-

Marshall M. Smith iz Kannapolis, N. C. je izdelal dva krasna modela katedral. Edino orodje, ki ga je uporabljal pri tem, je bil navaden nožiček. Na obeh modelih je delal 17. mesecev.

HONEYMOONERS RETURN—Huddling under an umbrella as they return to a rain-swept New York after a honeymoon trip to Europe are singer Tony Martin and his dance-bridge, Cyd Charisse.

munizem. In Titovo ime je bilo znano v komunističnem svetu malo manj kot Stalinovo. (To je Titu pri Rusih tudi škodovalo, ker je vedno samo eden najvišji.)

Sedaj je konec teh brigad iz tujine in konec mednarodne komunistične šole v Jugoslaviji. Drugi komunisti se boje, da se ne bi njihova mladina pohujšala ob Titovem krivoverstvu. Ravno v dobi kongresa je Kominform naznanil komunističnemu svetu, da morajo vse mladinske organizacije pretrgati zveze s Titovo mladino. Ista najvišja komunistična instanca je tudi razpustila balkansko zvezo komunistične mladine. To je seveda velik udarec Titu v obraz. Lani tako proslavljanje, letos izobčenje.

SPOR S "PRAVDO." — V dobi kongresa je tudi glavno rusko komunistično glasilo "Pravda" napadlo Tita in kongres. Ta moskovski list je očital Titu, da je dal pred kongresom zapreti vse svoje nasprotnike, da je njegova policija skrbela, da ni bil izvoljen na kongres noben delegat, ki bi mogel glasovati proti Titu in da se vrši kongres v ozračju divjega terorja. "Pravda" je zapisala med drugim, da so "jančičarji notranje glavi fašistične metode Mussolinijeve in Hitlerjeve." Moskovski list trdi, da se Tito ne zanaša na to, da bi imel prav, ampak samo na svoje teroristične metode. Kongres je seveda z ogorčenjem zavrnil take težke obdolžitve.

"TITO TERORIST IN FAŠIST." — (Ne pišemo tega mi, tako piše ruski list, list ruskih boljševikov. Ti tiči morajo poznati drug drugega. Tito se je učil v Rusiji. Ropar pravi roparju ropar. Mi smo mnenja, da se ne moti, pa sam seveda ni nič boljši.)

EDINOST POD BAJONETI. — Če bi kdo mislil, da ne bo peti komunistični kongres, ki ga je sklical Tito, odobril vsega soglasno, bi ne poznal komunistične taktike. Naj bi kak komunist še tako klel Tituza v svojem srcu, proti njemu se ne bo upal glasovati. Drugi dan bi se znašel v ječi kot izdajalec in vohun. Zato so bili vsi sklepi tega kongresa soglasni.

IZVOLJENO VODSTVO. — Seveda je bilo soglasno izbrano tudi komunistično vodstvo. Saj v Jugoslaviji ni več drugačnih volitev kot soglasne.

Izbrano je sledeče vodstvo: Tito, Kardelj, Rankovič, Djilas. Vse te štiri je Kominform obsodil. Dalje so v najvišjem vodstvu: general Ivan Gošnjak, Boris Kidrič, Franc Leskošek, Blagoje Neskočič, Moše Pijade.

OBLIKA RESOLUCIJ. — Resolucije, ki so bile soglasno sprejete vzdržujejo stališče jugoslovanskih komunistov pred kongresom in krijejo Tita v njegovem sporu s Kominformom. Toda besedilo teh resolucij je tako, da izraža globoko željo Tita in njegovih, da bi ga spet sprejeli nazaj v mednarodni komunistični hlev. Vse resolucije hočejo povedati, da so jugoslovanski komunisti udani Moskvi in s celo dušo celi komunisti. Žele, da bi se vse spor poravnal.

OSTANEJO, KAR SO BILI: — Tiči delati z drugimi komunisti sveta, samo da ga sprejemo nazaj, ne da bi se bilo treba preveč ponižati. Zelo bi se varal, kdor bi mislil, da bi radi tega spora Tito ali kak njegov tovariš postal manj komunist.

Kako je Ferdinand Lesseps ustvaril največje delo 20. stoletja

Sueški prekop

Stara, in vendar danes kljub vsemu tehničnemu napredku še vedno tako močna je želja človeka po čim bližnjem in hitrejšem dosegu njegovega cilja. Trgovina z Indijo in spodnjeazijskimi deželami je bila v preteklih stoletjih prenekater evropske države bogatila kljub daljnji poti okrog Afrike. Španci in Portugalski, ki so odkrili Ameriko, so bili iskali Indijo, ker so zvedeli, da je tam obljubljen dežel, kjer na leto trikrat žanje, kjer je vsak drugi kamen zlato in kjer slabšega sadu od pomaranče sploh ni.

Tudi v Indijo so prišli in celo na Kitajsko in Japonsko. — Benečanski svetovni potnik Marko Polo je prepotoval vse mongolske dežele, bil povsod lepo sprejet, se priljubil Kitajcem in Japoncem, sprjel ga je celo njihov cesar in ko ga je njegova hčerka videla, se je vanj zaljubila. Ta naš bližnji sosed — namreč Benečan Marko Polo — pa se je vendarle vrnil domov in se odrekal naslovu japonskega cesarja. Povedal pa je seveda, kakšno bogastvo leži v deželah, ki jih je bil obiskal.

Bilo jih je še mnogo ki so njegovemu zgledu sledili in vsi so prinesli slična sporočila.

Evropske države so vsled tega zaslutile svojo bodočnost v teh prekomorskih deželah, gradile brodovlja za trgovino s temi deželami ter obenem obžalovale, da je pot do njih tako dolga. Kdor je hotel iz Sredozemskega morja priti do Indije ali dalje na vzhod, je moral obpluti vso afriško celino. In na tej poti je na stotine ladij romalo na morskno dno. Dolga, mesece trajajoča je bila pot trgovske ladje, ki si je bila namenila priti do Indije. Pot v Indijo je terjala človeška življenja ob neštetih brodolomih, — potovanje nazaj, če je sploh prišlo do njega, je v primeru nesreče terjalo izgubo vsega zlata in drugih dragocenih kovin.

Danes bi dograditev takega prekopa pomenila sicer uspeh za vsako državo, ne bi pa predstavljal nikakega čudeža in nikakega epohalnega trumfa, kakor je to bilo pred osemdesetimi leti, ko so prekop gradili. Sueški prekop, Panamski prekop in Pacifična železnica v Severni Ameriki so na vsak način še vedno med največjimi deli človeškega genija in človekove marljivosti. Monžice so gradile te tri stvari in tisoči in tisoči so pustili svoja življenja na kraju vdenake borbe s prirodno, nedovoljnimi delovnimi pogoji in boleznimi. Može pa, ki so svojo veliko zamisel uredili vsemu človeštvu v korist, so se proslavili za vse veke. Eden takih je Ferdinand Lesseps, graditelj Sueškega prekopa.

Najbrž bi se Lessepsovo ime nikdar ne imenovalo v zvezi s tem prekopom, če ga usoda ne bi zanesla v Egipt. Kot diplomata ga je življenje prineslo na egiptovski kraljevski dvor, kjer je bil opolnomočen zastopnik Francije. Njegova dramatična življenska pot pa se je pričela z dnem, ko se je v prvem svitu jutrove dežele dvojeboval z grofom Mardoujem. Ne bi bil prišel živ iz tega dvojeboja, kajti Mardou je bil znan kot najboljši in najneizprosnejši sabljač na egiptovskem dvoru, če ga ne bi bila rešila ženska, ki je s svojim prihodom grofa za ternutek zmedla in ta trenutek je že omahujoči Lesseps svojega nasprotnika težko ranil. Mardou je izgubil dvojeboj, pa tudi dekle, zaradi katere se je dvojeboval. To dekle je bila Marion Brosart, hčerka egiptovskega veitrgovca in mi-

lijonarja. Ko sta se kot zaročena vozila po Nilu ali jahala na kamelah skozi puščavo, ji je Lesseps razlagal svojo veliko zamisel o umetni vodni zvezi med Rdečim in Sredozemskih morjem. Kazal ji je rahlo, toda dovolj opazno nižino, po kateri je pred tisoletji ta prekop baje že tekel. Izkopati ga je dal perzijski kralj Darej. Puščavski viharji pa so ga zasipavali s peskom, postal je sčasoma neuporabljiv in nobenega velikega vladarja ni več bilo, ki bi si ga bil upal znova izkopati. Lesseps je bil pri egiptovskem podkralju Said Paši navse priljubljen, saj je bil dolga leta njegov domači učitelj. (Dalje prihodajše)

DELO DOBIJO

Delavce se sprejme
ZA NALAGANJE TOVORA
Nickel Plate
Freight House
East 9. St. & Broadway
Plača \$1.09 od ure.
Čas in pol po 8 urah
Vprašajte A. P. Phipps
Nickel Plate R. R. Co.
E. 9. St. & Broadway (167)

Kuharica dobi delo
Kuharica vajena kuhe za restavracijo dobi delo. Jutranje ure. Zgledite se v
SORN'S RESTAURANT
6036 St. Clair Ave.
tel. EN 5214. (X)

Ženske za Čiščenje
Dnevno ali nočno delo
Plača
Vprašajte v Employment Office
THE MAY CO. (166)

MALI OGLASI
Stanovanje iščejo
Družina brez otrok in brez domačih živali, išče 5 ali 6 sob v slovenski ali hrvaški okolici. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče RA 7588. (169)

Stanovanje išče
Ženska, ki je čez dan zaposlena, išče stanovanje 3 ali 4 sobe med E. 55. do 79. St. od St. Clair Ave. do Lexington. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče Mr. Christensen HE 5020. (167)

Preša naprodaj
Naprodaj je prešla za grozde, srednje mere. Se moramo seliti v manjše prostore pred koncem meseca. Naprodaj je tudi raztegljiva lestva za barvarje. Kot nova. Pokličite RE 1939. (166)

Hiša naprodaj
Za 1 družino 6 sob, krasna trata in vrt, hiša vsa v preprogah, novo dekorirana, kopalnica s ploščami, bela kuhinja z jeklenimi omarami. Prodaja lastnik, ki odide v Florido v 30 dneh. S. O'Toole, 385 E. 123. St. tel. MU 6436. (167)

Išče stanovanje
Mr. in Mrs. A. Kutnar iščeta 3 ali 4 sobe. Kdor ima kaj, naj pokliče EX 2589. (167)

Stanovanje iščejo
Par, ki bo poročen v septembru, bi rad za takrat dobil stanovanje 3 ali 4 sobe, apartment ali hišo. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče po 6 zvečer HE 5711. (167)

Prijatelj's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
Vogel St. Clair Ave. in E. 68th

DO YOU GET ENOUGH VITAMINS?

Don't feel and look your best unless you do. If you are in health, we invite you to make the following test of our diet.

Get a package of them. One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules. Take one capsule every day for thirty days. If you are not satisfied your druggist will refund your money. Be sure to get One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules, the kind that has this trademark.

ONE A DAY
MULTIPLE VITAMIN CAPSULES
KIMBERLY-CLARK CO., INC.
Dallas, Texas

